

9. SINIF

COĞRAFYA - COĞRAFYA - COĞRAFYA

TAM İZLEME KİTABI

YARIYIL TATİLİ

- TARAMA FÖYÜ-

- TARAMA FÖYÜ -

Adı :

Numara :

Doğru :

Soyadı :

Sınıf :

Yanlış :

Net :

		YANITLAR			
■	01 A B C D E	16 A B C D E	31 A B C D E	46 A B C D E	61 A B C D E
■	02 A B C D E	17 A B C D E	32 A B C D E	47 A B C D E	62 A B C D E
■	03 A B C D E	18 A B C D E	33 A B C D E	48 A B C D E	63 A B C D E
■	04 A B C D E	19 A B C D E	34 A B C D E	49 A B C D E	64 A B C D E
■	05 A B C D E	20 A B C D E	35 A B C D E	50 A B C D E	65 A B C D E
■	06 A B C D E	21 A B C D E	36 A B C D E	51 A B C D E	66 A B C D E
■	07 A B C D E	22 A B C D E	37 A B C D E	52 A B C D E	67 A B C D E
■	08 A B C D E	23 A B C D E	38 A B C D E	53 A B C D E	68 A B C D E
■	09 A B C D E	24 A B C D E	39 A B C D E	54 A B C D E	69 A B C D E
■	10 A B C D E	25 A B C D E	40 A B C D E	55 A B C D E	70 A B C D E
■	11 A B C D E	26 A B C D E	41 A B C D E	56 A B C D E	71 A B C D E
■	12 A B C D E	27 A B C D E	42 A B C D E	57 A B C D E	72 A B C D E
■	13 A B C D E	28 A B C D E	43 A B C D E	58 A B C D E	73 A B C D E
■	14 A B C D E	29 A B C D E	44 A B C D E	59 A B C D E	74 A B C D E
■	15 A B C D E	30 A B C D E	45 A B C D E	60 A B C D E	75 A B C D E

ÖĞRENCİ NO
0 0 0 0 0 0
1 1 1 1 1 1
2 2 2 2 2 2
3 3 3 3 3 3
4 4 4 4 4 4
5 5 5 5 5 5
6 6 6 6 6 6
7 7 7 7 7 7
8 8 8 8 8 8
9 9 9 9 9 9

1. Coğrafya bilimini en iyi açıklayan cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Coğrafi ortamdaki doğal ve beşerî olayları, insanla ilişkilendirerek inceleyen ve sorgulayan bilim dalıdır.
- B) Doğal ortamda doğrudan insan etkisiyle gelişen, sosyal yönü ağır basan nüfus, yerleşme, siyasi, tarihi, kültürel alanlardan oluşan bilim dalıdır.
- C) Atmosfer, hidrosfer, biyosfer ve kriyosfer gibi doğal çevrelerin süreç ve değişimlerini inceleyen doğa bilimidir.
- D) Organizmaların diğer organizmalarla ve etraflarındaki fiziksel ortam ile nasıl etkileşim içinde olduklarını inceleyen bir bilim alanıdır.
- E) Farklı boyutlara sahip bir bölge içerisindeki bitkiler ve hayvanlar dahil tüm organizmaların uyum için çalıştığı alanı inceleyen bilim dalıdır.

2.

Doğal çevre zaman zaman insan yaşamını olumsuz etkilemektedir. İnsan yaşamını zora sokan bu etkenlerden biri de kuraklıktır.

Haritadaki taralı alanlardan hangisinde böyle bir durum söz konusu değildir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) III ve V
- E) IV ve V

3. Aşağıdakilerden hangisi coğrafi bilgiye hakim olmanın insan yaşamı üzerinde görülebilecek etkilerinden biri değildir?

- A) Yaşadığı ortamın coğrafi özelliklerini bilerek doğaya uygun daha iyi üretim yapmak
- B) Bitki ve hayvancılık alanında genetik çalışmalar yaparak tür çeşitliliğini korumak ve üretimi artırmak
- C) Ulusal birliktelikten doğan vatandaşlık bilinci yanında evrensel anlayışı da güçlendirmek
- D) Yerleşim alanlarının seçiminde yer bilimleri verilerinden de yararlanarak en uygun yerleri belirlemek
- E) Coğrafi şartlara bakarak bir yörenin gelişimi için coğrafi şartlara uygun ekonomik faaliyet türlerini belirlemek

4. Aşağıdakilerden hangisi beşerî coğrafyanın alt dallarından biri değildir?

- A) Yerleşme Coğrafyası
- B) Ekonomik Coğrafya
- C) Siyasi Coğrafya
- D) Toprak Coğrafyası
- E) Nüfus Coğrafyası

5. Doğal ortamlardan biri olan hava küreyi coğrafyanın aşağıdaki dallarından hangisi inceler?

- A) Biyocoğrafya
- B) Toprak coğrafyası
- C) Hidroğrafya
- D) Jeomorfoloji
- E) Klimatoloji

6. Tarih boyunca insanlar litosferden çeşitli şekillerde yararlanmışlardır.

Aşağıdaki faaliyetlerden hangisi bu duruma örnek olarak gösterilemez?

- A) Balık avcılığı
B) Tarımsal üretim
C) Maden çıkarımı
D) Sanayi faaliyeti
E) Enerji üretimi

7. Aşağıda bir araştırmacının gözlem yaptığı yerlere ait bazı görseller verilmiştir.

I. Granit kayaç (İtalya)

II. Karagöl (Artvin)

III. Fil (Botsvana)

Bu araştırmacının gözlem yaparken çektiği fotoğraflar aşağıdaki bilim dallarından hangilerinden yararlandığını ispatlar?

I	II	III
A) Petrografi	Potamoloji	Botanik
B) Pedoloji	Oseonografya	Biyoloji
C) Fotogrametri	Hidrojeoloji	Jeoloji
D) Petrografi	Limnoloji	Zooloji
E) Limnoloji	Hidroloji	Arkeoloji

8. Hem yaptığı gözlemler hem de yazılı kaynaklardan elde ettiği bilgi ve tecrübe ile Orta Çağ İslam dünyasında coğrafya biliminin gelişimine katkı sunmuş ve beşerî coğrafya ekseninde bazı iktisadi görüşler ortaya koymuştur. Bu görüşlere, coğrafyada önemli bir veri kaynağı olan gezi-gözlem metodu ile ulaşmış, bu anlamda kendisinden sonra gelen coğrafyacıların öncüsü olmuştur. En önemli eseri, Kitabu'l-İber adlı büyük dünya tarihine giriş olarak yazdığı El-Mukaddîme'dir.

İnsan, mekân ilişkisi ve mekânın insanların geleceğindeki etkisini vurguladığı "coğrafya kaderdir" sözü ile bilinen bu Orta Çağ bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) El-Harizmi
B) Muhammet İdrisi
C) İbn Haldun
D) İbn Batuta
E) El-Biruni

9. Coğrafya öğretimiyle yeni nesilde kazandırılmaya çalışılan pek çok hedef bulunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisinin bu hedeflerden biri olduğu söylenemez?

- A) Yakın çevre örneklerini esas alarak, Türkiye'yi ve Dünyayı başlıca coğrafi özellikleri açısından tanımak.
B) Çevrenin doğal ve beşerî olayları arasında, neden-sonuç ilgisini kurar ve bu olayların yeryüzündeki coğrafi dağılımlarını öğrenir.
C) Farklı coğrafi çevrelerdeki değişik zenginlik kaynakları ile ülkelerin kalkınmaları arasında yakın bağlar bulunduğunu kavrar.
D) Ülkelerin artan enerji ihtiyaçlarını karşılayabilmek için tükenebilir doğal kaynaklara öncelik vermesi gerektiğini anlar.
E) Çevrede ekolojik denge bozulması sorunlarına yol açan beşerî faaliyetlere karşı duyarlılık kazanır.

10. Aşağıda bazı bilim insanları ve coğrafya bilimlerine katkıları verilmiştir.

BİLİM İNSANI	
I.	Strabon
II.	Piri Reis
III.	Karl Ritter
IV.	Tales

COĞRAFYA BİLİMİNE KATKISI	
K.	Eratosthenes'in coğrafya ile ilgili yaptığı çalışmalara, 17 ciltlik "Geographe" adlı eserinde yer vermiştir.
L.	İlk Çağ'da Dünya'nın şekli ve yapısı ile ilgili fikirler öne sürmüştür.
M.	"Coğrafya İliminde Tarihi Esaslar ve Mukayeseli Genel Coğrafya" adlı bir kitap yazmış, beşerî coğrafyanın öncüsü olmuştur.
N.	Çizdiği dünya haritası ve yazdığı "Kitab-ı Bahriye" isimli eserleriyle bilinir.

Buna göre, tablodaki bilim insanları ve coğrafya bilimlerine katkıları aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

- A)

I.	L
II.	M
III.	K
IV.	N

B)

I.	M
II.	L
III.	K
IV.	N

C)

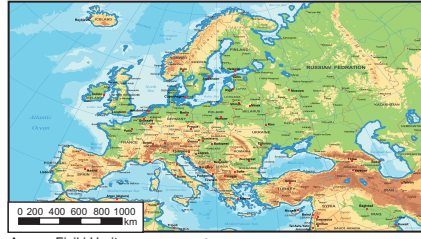
I.	N
II.	L
III.	M
IV.	K
- D)

I.	K
II.	N
III.	L
IV.	M

E)

I.	K
II.	N
III.	M
IV.	L

11. Aşağıda kâğıt üzerinde eşit boyutlu alanlara çizilmiş Avrupa fiziki ve Türkiye fiziki haritaları gösterilmiştir.

Verilen haritalarla ilgili aşağıda yapılan çıkarımlardan hangisi **yanlıştır**?

- A) I. haritanın kesir ölçeği 1/20.000.000'dur.
B) I. haritadaki hata payı oranı II. haritaya göre daha fazladır.
C) I. haritanın ayrıntı gösterme gücü daha düşüktür.
D) İstanbul, Antalya arası gerçek mesafe II. haritada daha fazla gösterilmiştir.
E) Her iki harita da aynı tür harita grubuna dahildirler.
12. Belirli sınırların bir coğrafi unsura ait sayısal değerlere göre renk ve desenlerle gösterildiği nicel haritalardır. Aşağıdakilerden hangisi anlatılan haritada dağılışı gösterme yöntemiyle çizilmiş harita türüdür?

- A) İzoplet B) Koroplet C) Noktalama
D) Akış E) Oran sembol

13. Ekvator çizgisinden kutup noktalarına doğru gidildikçe Güneş ışınlarının yere düşme açısının değişmesine bağlı olarak;

- I. sıcaklık azalması,
- II. bitki örtüsü kuşaklarının oluşması,
- III. deniz suyu sıcaklığı ve tuzluluk oranının azalması,
- IV. çizgisel hızın azalması

durumlarından hangileri gerçekleşir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve IV
D) I, II ve III   E) II, III ve IV

14. Meridyen: İki kutup noktası arasında uzanan, paralel dairelerini dik kesen hayalî yarım dairelerdir.

Aşağıdakilerden hangisi bu yarım dairelerin özelliklerinden biri değildir?

- A) Ardışık iki meridyen yayı arasındaki mesafe Ekvator çizgisinden kuzey ve güney yönüne gidildikçe azalır.
- B) Ardışık iki meridyen yayı arasında dörder derecelik açı vardır.
- C) Meridyenler, iki kutup noktası arasında kuzey ve güney yönünde uzanır.
- D) Toplam 360 tane meridyen yayı vardır.
- E) Meridyen yayları kutup noktalarında birleşir ve boyları birbirine eşittir.

15. Paraleller, Ekvator çizgisine paralel uzanan ve meridyen yaylarını dik kesen hayalî tam dairelerdir.

Aşağıdakilerden hangisi bu dairelerin özellikleriyle ilgili yanlış bir bilgidir?

- A) Kuzey Yarım Küre'de 180 , Güney Yarım Küre'de 180 tane olmak üzere toplam 360 tane paralel dairesi vardır.
- B) Ardışık iki paralel dairesi arasında bir derecelik açı vardır.
- C) Ekvator çizgisine paralel olarak doğu ve batı yönünde uzanırlar.
- D) Ekvator çizgisinden her iki kutup noktasına doğru gidildikçe paralel dairelerinin boyları kısalmır.
- E) Ardışık iki paralel dairesi arası mesafe her yerde yaklaşık 111 km'dir.

16. Ülkeler, kendi sınırları içinden geçen saat dilimlerinin ortak saat ayar boylamının yerel saatini ortak saat kabul eder ve kullanır. Ülkeler, doğu ve batı yönündeki genişliğine göre aynı anda birden fazla ortak saat kullanabilir.

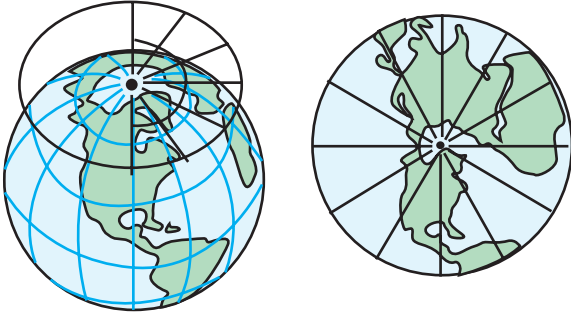
Yukarıdaki haritaya göre, aynı anda birden fazla ortak (ulusal) saat;

- I. Brezilya,
- II. Avustralya,
- III. İran,
- IV. Cezayir

ülkelerinden hangilerinde kullanılır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

17.

Yukarıdaki görselde düzlem projeksiyon gösterilmiştir.

Bu projeksiyonla yapılan bir haritada aşağıdaki ülkelerden hangisinin daha doğru gösterildiği söylenebilir?

- A) Finlandiya   B) İtalya   C) Somali
D) Kuveyt   E) Meksika

18. 86° Doğu meridyeninde bulunan bir merkez kaçınca saat diliminde yer alır?

- A) -6   B) -3   C) 1   D) 6   E) 8

19. 40   0   40   80   120   160 km

Yukarıdaki çizgi ölçeğin kesir ölçek cinsinden değeri aşağıdakilerden hangisidir?

(Çentikler arası 2'şer cm'dir.)

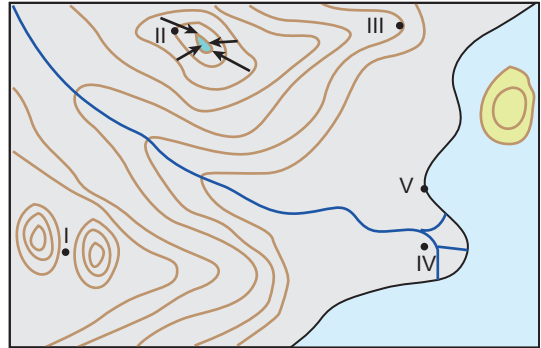
- A) 1/40.000   B) 1/2.000.000   C) 1/4.000.000
D) 1/20.000.000   E) 1/40.000.000

20. Bir yerin gerçek alanı hesaplanırken arazideki yükselti ve çukurluklar dikkate alınır. İz düşüm alanı hesaplanırken ise her yer düz olarak kabul edilir.

Buna göre, aşağıdaki yörelerden hangisinde gerçek ve iz düşüm alan arasındaki fark en azdır?

- A) Batı Karadeniz
B) Yıldız Dağları
C) Gaziantep platosu
D) Taşeli Yarımadası
E) Biga Yarımadası

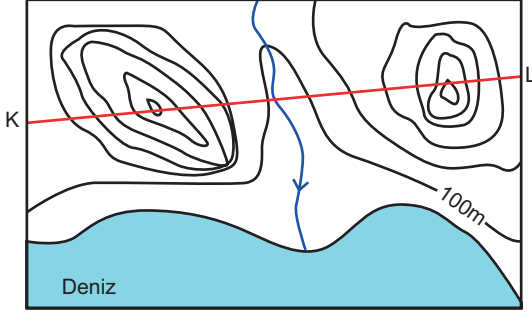
21. Aşağıda bir bölgenin izohips haritası verilmiştir.

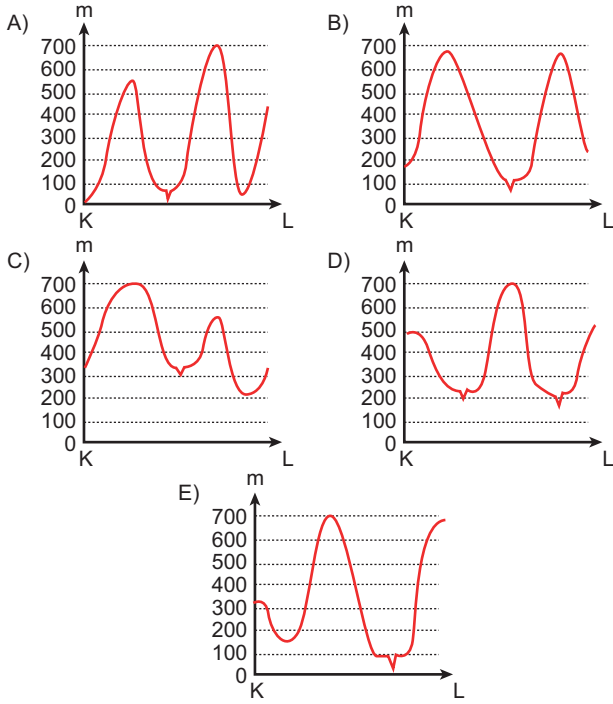
Bu haritaya göre, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I numaralı nokta bir boyunda yer almaktadır.
B) II numaralı noktada yükselti azalmaktadır.
C) III numaralı nokta sırt üzerinde yer almaktadır.
D) IV numaralı nokta bir delta üzerinde yer almaktadır.
E) V numaralı noktanın bulunduğu kıyıda kıta sahanlığı vardır.

22. Aşağıda bir bölgenin topoğrafya haritası verilmiştir.

Haritadaki K-L doğrultusuna ait arazi profil aşağıdakilerden hangisidir?

23. Aşağıda verilen ülkelerin çizilmiş fiziki haritaları incelendiğinde hangisinde kahverengin daha geniş yer tuttuğu söylenebilir?

- A) Mısır   B) Nepal   C) Hollanda
D) Kuveyt   E) Brezilya

24.

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak verilen yerlerden hangisi bir Türkiye fiziki haritasında yeşil renk ile gösterilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

25.

Harita üzerinde numaralandırılarak verilen yerler ile ilgili aşağıdaki özelliklerden hangisi mutlak konum sonucunda ortaya çıkmıştır?

- A) I numaralı yerde sanayi tesislerinin yoğun olması
B) II numaralı yerde karstik kayaların bulunması
C) III numaralı yerde dağların güney yamaçlarının daha sıcak olması
D) IV numaralı yerde maden çeşitliliğinin fazla olması
E) V numaralı yerde orman bitki örtüsünün yoğun olması

26. Aşağıda Türkiye’de bulunan üç kentin mutlak konumları yaklaşık olarak verilmiştir.

Sinop : 42° Kuzey – 35° Doğu

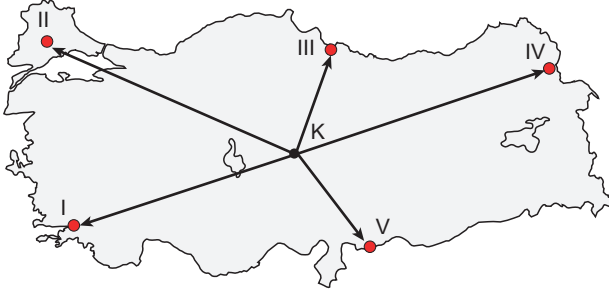
Aydın : 37° Kuzey – 27° Doğu

Ağrı : 39° Kuzey – 43° Doğu

Bu bilgilerden yararlanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Sinop’un diğer kentlere göre daha kuzeyde yer aldığına
B) Aydın ile Ağrı kentleri arasında 64 dakikalık yerel saat farkı olduğuna
C) Alacakaranlık vakitlerinin en kısa Aydın’da yaşandığına
D) Ramazan ayında iftar vaktinin Ağrı’da daha önce yaşandığına
E) Sinop’un Aydın’ın güneybatısında yer aldığına

27.

Yukarıdaki haritada 21 Aralık tarihinde K merkezinden ok yönünde numaralandırılarak gösterilen merkezlere doğru gidildiğinde hangisinde yerel saatin daha geri ve gece süresinin daha uzun olduğu gözlemlenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

28. Aşağıdaki tabloda, Türkiye’ye ait bazı özelliklerin hangilerinin mutlak konumla, hangilerinin göreceli konumla ilgili olduğu işaretlenmiştir.

	Özellik	Mutlak konum	Göreceli konum
I.	Karadeniz’in çıkış noktaları olan İstanbul Boğazı ve Çanakkale Boğazı’na sahip olması		✓
II.	Türkiye’nin doğusu ile batısı arasındaki yerel saat farkının 76 dakika olması	✓	
III.	Üzerinden geçen ardışık iki meridyen yayı arasındaki mesafenin kuzeye doğru azalması		✓
IV.	Türkiye’nin güneyinden kuzeyine doğru gidildikçe üzerinden geçen paralel dairelerinin boylarının kısalması	✓	
V.	Asya kıtası ile Avrupa kıtasını en kısa mesafede birbirine bağlayan transit ticaret yollarına ve enerji nakil hatlarına sahip olması		✓

Bu özelliklerden hangisinin işaretlenmesinde yanlışlık yapılmıştır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

29. Türkiye’de tarım ve yerleşme faaliyetlerinin genellikle dağların güney yamaçlarında yoğunlaşmasının temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bakı   B) Karasallık   C) Yükselti
D) Denizellik   E) Eğitim

30. Aşağıdakilerden hangisi coğrafi bilgi sistemlerinin yararları arasında gösterilemez?

- A) İş verimliliğini artırır.
- B) Çalışmaların uzun zaman dilimlerinde gerçekleşmesini sağlar.
- C) Bilgi akışını ve paylaşımını hızlandırır.
- D) Değişen verilerin güncellenmesine imkân tanır.
- E) Hatasız ve güvenilir analizler sağlar.

31. Aşağıdaki aşırı hava olayları ve bunların günlük hayata etkileri ile ilgili ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Şiddetli yağmur ve sel, tarım arazilerinin su altında kalmasına ve ekinlerin zarar görmesine neden olabilir.
- B) Aşırı hava olayları, her zaman ekonomik büyümeyi destekler ve bölgesel kalkınmayı hızlandırır.
- C) Aşırı sıcak hava dalgaları, enerji talebinin artmasına ve sağlık sorunlarının ortaya çıkmasına sebep olabilir.
- D) Şiddetli kar fırtınaları, ulaşımın aksamasına ve enerji kesintilerine neden olabilir.
- E) Uzun süreli kuraklık, su kaynaklarının azalmasına ve tarımsal üretimin düşmesine yol açar.

32. Aşağıdakilerden hangisi, iklimin beşerî ortama olan etkilerinden biridir?

- A) Çölleşme ve erozyonun artması
- B) Tarım ürünlerinin verimliliğinin değişmesi
- C) Deniz seviyesinin yükselmesi
- D) Yıllık yağış miktarının değişmesi
- E) Kutup buzullarının erimesi

33. Aşağıdakilerden hangisi hava durumu ile iklim arasındaki farkı doğru bir şekilde açıklar?

- A) Hava durumu, yıllar boyunca gözlemlenen atmosfer olaylarının ortalamasıdır; iklim ise kısa süreli atmosferik koşulları ifade eder.
- B) Hem hava durumu hem de iklim, uzun süreli atmosferik koşulları tanımlar ve aralarında önemli bir fark yoktur.
- C) Hava durumu, küresel çapta ölçülen atmosfer koşullarını; iklim ise yerel atmosfer koşullarını ifade eder.
- D) Hava durumu, bir bölgedeki günlük sıcaklık, nem, rüzgâr gibi atmosferik koşulları ifade eder; iklim ise uzun süreli atmosferik eğilimleri ve örüntüleri tanımlar.
- E) Hava durumu, atmosferin insan üzerindeki etkilerini; iklim ise bitkiler üzerindeki etkilerini ifade eder.

34. Bazı bölgelerde hava durumu koşulları yıl içerisinde çok fazla değişmezken, bazı alanlarda gün içerisinde bile fazlasıyla değişkenlik yaşanabilir.

Bu değişkenlik haritada numaralandırılan alanların hangisinde en azdır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

35. Atmosferde bulunan;

- I. su buharı,
- II. azot,
- III. oksijen

gazlarından hangilerinin miktarı yere ve zamana bağlı olarak değişkenlik gösterir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

36. Aşağıdakilerin hangisinde, atmosfer katmanlarının yere uzak olandan yakın olana doğru sıralaması gösterilmiştir?

- A)
  - Troposfer
  - Stratosfer
  - Mezosfer
  - Termosfer
  - Ekzosfer   B)
  - Ekzosfer
  - Troposfer
  - Mezosfer
  - Stratosfer
  - Termosfer   C)
  - Mezosfer
  - Ekzosfer
  - Stratosfer
  - Termosfer
  - Troposfer
- D)
  - Troposfer
  - Ekzosfer
  - Mezosfer
  - Termosfer
  - Stratosfer   E)
  - Ekzosfer
  - Termosfer
  - Mezosfer
  - Stratosfer
  - Troposfer

37. İklim sisteminin bileşenleri arasında genellikle en az yer kaplayan ve iklimsel değişimler sonucu alanı daralan hangisidir?

- A) Atmosfer   B) Hidrosfer
C) Litosfer   D) Kriyosfer
E) Biyosfer

38. I. Güneş'ten gelen zararlı ışınları süzen ozon gazı _____ katmanında yoğunlaşmış ve ozon tabakasını oluşturmuştur.
II. Yer çekiminin en az olduğu _____ katmanında gazlar çok seyrekler.
III. Gök taşlarının atmosferde sürtünüp yanması _____ katmanında gerçekleşir.

Yukarıda verilen bilgilerdeki boşluklara aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

I	II	III
A) Ekzosfer	Stratosfer	Mezosfer
B) Mezosfer	Troposfer	Stratosfer
C) Termosfer	Mezosfer	Stratosfer
D) Troposfer	Stratosfer	Ekzosfer
E) Stratosfer	Ekzosfer	Mezosfer

39. Aşağıdakilerden hangisi iklim sisteminin değişkenlerinden birisi değildir?

- A) Sıcaklık   B) Su küre   C) Hava basıncı
D) Rüzgârlar   E) Nemlilik ve yağış

40. "Tropikal bölgelerde, yoğun güneş ışınımı nedeniyle okyanus suları yüksek oranda ısınır. Bu ısınma, suyun yüzeyinden buharlaşmayı hızlandırır. Buharlaşan su, atmosfere yükselir ve yoğunlaşarak bulutları oluşturur. Bu bulutlar, bölge üzerinde ilerledikçe yoğun yağmur fırtınaları şeklinde yağışa dönüşür. Bu süreç, özellikle muson iklimlerinde görülen mevsimsel yağışların ana nedenidir ve bölgesel iklim üzerinde belirleyici bir etkiye sahiptir."

Yukarıdaki metinde anlatılan olaylar, aşağıdaki iklim bileşenlerinin hangileri arasındaki karşılıklı etkileşimi göstermektedir?

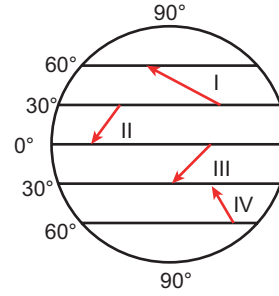
- A) Atmosfer ve Kriyosfer
- B) Atmosfer ve Litosfer
- C) Litosfer ve Biyosfer
- D) Atmosfer ve Hidrosfer
- E) Hidrosfer ve Litosfer

41. Küresel iklim, başlıca beş bileşeni bulunan ve bu bileşenler arasındaki karşılıklı etkileşimleri de içeren çok karmaşık bir sistemdir ve kısaca iklim sistemi olarak da adlandırılır.

Aşağıdakilerden hangisi bu bileşenlerden biri değildir?

- A) Atmosfer
- B) Astenosfer
- C) Litosfer
- D) Hidrosfer
- E) Kriyosfer

42. Rüzgârlar hava kütlelerinin özelliklerini yeryüzünde yatay ve dikey yönde taşır. Dolayısıyla hava kütlelerinin sahip olduğu sıcaklık özelliği rüzgârın etkisiyle başka yerlere ulaşır. Böylece rüzgârlar ulaştığı yerin sıcaklık durumunu etkiler.

Bu durum dikkate alındığında görselde verilen oklar yönünde esen rüzgârlardan hangilerinin gittikleri yerde sıcaklığı yükseltmesi beklenir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

43. Türkiye, Kuzey Yarımküre'de yer aldığı için güneş ışınlarını 21 Haziran tarihinde daha dik açıyla alır. Bununla beraber en yüksek sıcaklıklar haziran ayında değil, temmuz ve ağustos aylarında ölçülür.

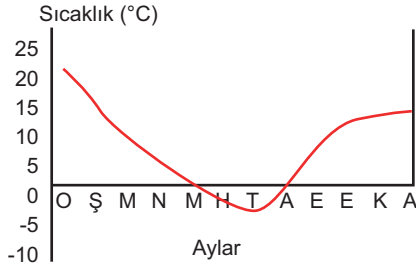
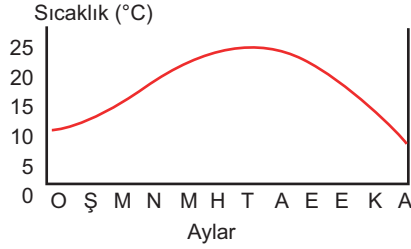
Bu durumun yaşanmasında;

- I. ısı birikimi,
- II. bitki örtüsü,
- III. bakı faktörü

özelliklerinden hangileri etkili olur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

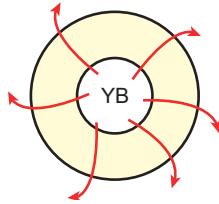
44. Aşağıda iki bölgeye ait aylık sıcaklık grafikleri verilmiştir.

Bu iki merkezin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin kesin olarak farklı olduğu bilinemez?

- A) Mevsimlerin yaşanma dönemleri
- B) Buldukları yarım küreleri
- C) Karın yerde kalma süreleri
- D) Yıllık sıcaklık ortalamaları
- E) Deniz seviyesine göre yükselteleri

45.

Aşağıdakilerden hangisi, şekildeki basınç merkezinin özelliklerinden biri sayılmaz?

- A) Çevresine rüzgâr gönderir.
- B) Yüksek basınç alanıdır.
- C) Güney Yarım Küre'de yer alır.
- D) Yağış olasılığı azdır.
- E) Alçalıcı hava hareketi görülür.

46. Aşağıdakilerden hangisi, Dünya'nın eksen eğikliğinin sıcaklık üzerindeki etkisini en iyi açıklayan ifadedir?

- A) Eksen eğikliği, Güneş'ten gelen ışınların Dünya'nın yüzeyine düşme açısını ve dolayısıyla alınan ısı miktarını değiştirir, bu da mevsimlerin oluşmasına neden olur.
- B) Eksen eğikliği, Dünya'nın Güneş etrafındaki yörünge hızını artırır, bu da bazı mevsimlerde daha fazla güneş ışığı alınmasına neden olur.
- C) Eksen eğikliği, Dünya'nın atmosferinin bileşimini değiştirerek, bazı bölgelerde daha fazla güneş ışığının soğurulmasını sağlar.
- D) Eksen eğikliği, okyanus akıntılarının yönünü değiştirerek, kıtaların farklı zamanlarda ısınmasına veya soğumasına neden olur.
- E) Eksen eğikliği, yıl içinde Güneş ışınlarının kutuplara ulaşma oranını değiştirerek, buzulların erimesini veya büyümesini etkiler.

47. Mehmet, Türkiye'de yağış dağılışı ile ilgili aşağıdaki tabloyu yapmıştır.

	Yıllık yağış miktarı 500 mm'den az olan yerler	Yıllık yağış miktarı 500 mm'den fazla olan yerler
I.		Antalya Körfezi
II.	İğdır Ovası	
III.	Taşeli Platosu	
IV.		Tuz Gölü ve çevresi
V.		Rize yöresi

Bu tabloda hangi numaralı merkezler yanlış verilmiştir?

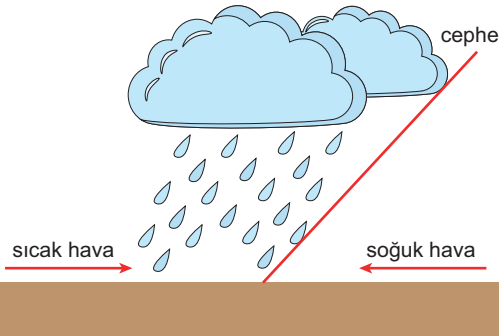
- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve IV
- D) III ve IV
- E) IV ve V

48. Dünya'nın hem dönme hem de dolanma hareketleri, gezegenimizin iklim ve sıcaklık dağılımını etkileyen önemli faktörlerdir.

Aşağıdakilerden hangisi, Dünya'nın bu iki hareketinin sıcaklık üzerindeki etkilerini doğru bir şekilde açıklamaktadır?

- A) Dünya'nın dönme hareketi, gece ve gündüz döngüsünü oluşturur ve günlük sıcaklık değişimlerine neden olur. Dünya'nın dolanma hareketi ise yıllık mevsim döngülerini oluşturur, böylece yıl boyunca sıcaklık farklılıklarına yol açar.
- B) Dünya'nın dönme hareketi, yıllık mevsim değişikliklerini etkilerken, dolanma hareketi gece ve gündüz döngülerini kontrol eder ve bu da sıcaklık değişimlerine neden olur.
- C) Dünya'nın dolanma hareketi, gezegenin yüzeyine düşen güneş ışınlarının açısını etkilemez, sadece gece-gündüz döngüsünü belirler.
- D) Dünya'nın dönme hareketi, yıl boyunca sabit bir sıcaklık sağlar, dolanma hareketi ise yalnızca kutuplarda sıcaklık değişikliklerine yol açar.
- E) Hem dönme hem de dolanma hareketleri, Dünya'nın atmosferindeki gazların dağılımını etkileyerek, küresel ısınmanın etkilerini azaltır.

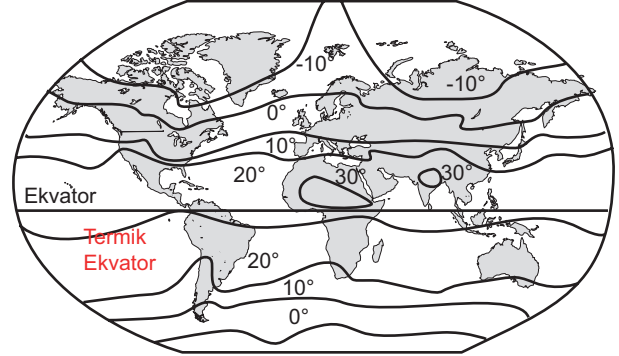
49.

Yukarıda oluşumu gösterilen yağışların aşağıdaki alanlardan hangisinde daha sık yaşandığı söylenebilir?

- A) Batı Karadeniz
B) Ardahan Platosu
C) Çukurova Deltası
D) Tuz Gölü çevresi
E) Malatya Ovası

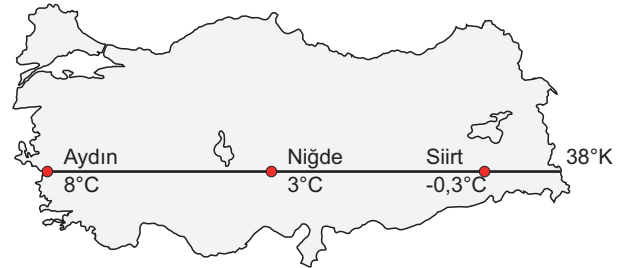
50. Aşağıdaki izoterm haritasında Yer Ekvator'u ile Termik Ekvator çizgileri gösterilmiştir.

Termik Ekvator'un Yer Ekvator'u ile örtüşmemesinin nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Okyanus akıntıları
B) Kara ve denizlerin dağılışı
C) Nemlilik
D) Yer şekilleri ve yükselti
E) Enlem

51. Aşağıda hemen hemen aynı enlemde yer alan üç kent in ocak ayında ölçülen sıcaklık değerleri verilmiştir.

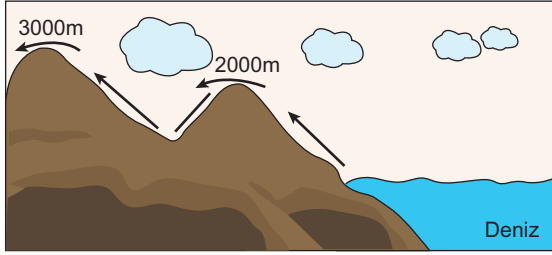
Bu kentlerin sıcaklık değerlerinin farklı olmasında;

- I. yükselti değerleri,
II. denize uzaklık,
III. güneş ışınlarının geliş açısı

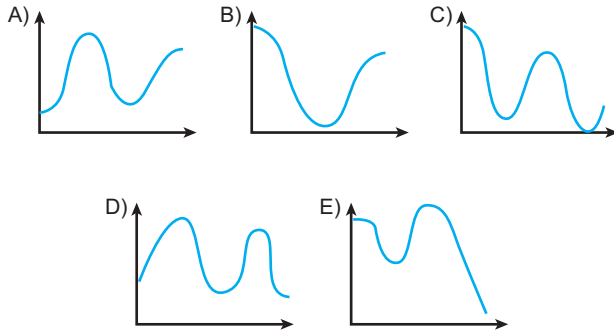
faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

52. Yükseklik ile yerçekimi kuvveti azaldığı için gazların yoğunluğu da azalmakta ve dolayısıyla hava basıncı yükseldikçe düşmektedir.

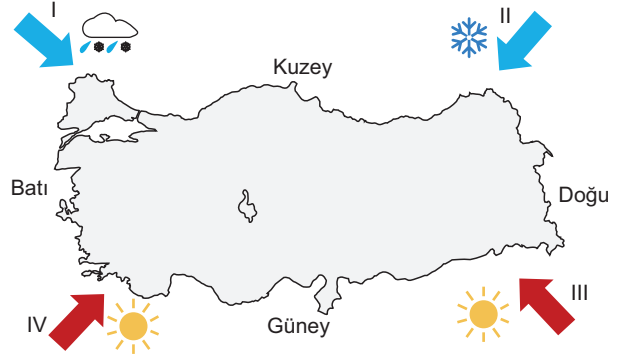
Buna göre, görselde deniz kıyısından verilen oklar yönünde hareket edildiğinde basınç değerlerinde görülen değişim aşağıdaki grafiklerden hangisinde gösterildiği gibidir?

53. Rüzgârların esme hızı üzerinde aşağıdakilerden hangisi etkili değildir?

- A) Toprak türü
- B) Yer şekilleri
- C) Basınç farkı
- D) Bitki örtüsü
- E) Yerleşim alanları

54. Aşağıdaki haritada Türkiye'yi etkileyen basınç merkezleri numaralandırılarak gösterilmiştir.

Aşağıdakilerin hangisinde bu basınç merkezlerinin ismi doğru olarak verilmiştir?

I	II	III	IV
A) Sibiry TYB	İzlanda DAB	Asor DYB	Basra TAB
B) Sibiry TYB	Asor DYB	Basra TAB	İzlanda DAB
C) Asor DYB	Basra TAB	İzlanda DAB	Sibiry TYB
D) Basra TAB	İzlanda DAB	Sibiry TYB	Asor DYB
E) İzlanda DAB	Sibiry TYB	Basra TAB	Asor DYB

55. Rüzgâr hızının artmasına neden olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sıcaklık değerlerinin azalması
- B) Yüksek nisbi nem oranı
- C) Basınç farklarının artması
- D) Atmosferdeki gaz oranlarının dengelenmesi
- E) Güneş ışınlarının daha küçük açıyla düşmesi

56. “Emre, gittiği ülkede denizin maviliğine dayanamayıp, tek başına yelken açtığı sırada, beklenmedik bir şekilde güçlü fırtınalara dönüşebilen tropikal rüzgârların gücünü ilk elden deneyimledi. Aniden kuvvetlenen rüzgârlar, denizde dev dalgalar oluşturdu ve Emre'nin yelkenlisini sarsmaya başladı. Bu anlar, ona doğanın ne kadar güçlü ve öngörülemez olabileceğini hatırlattı.”

Yukarıdaki metne göre Emre'nin bulunduğu ülke aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Mısır   B) Kanada   C) İngiltere
D) Norveç   E) Endonezya

57. Türkiye'de güneye bakan yamaçlar bakı etkisiyle güneş ışınlarını daha dik alır ve sıcaklık değerleri genelde yüksektir.

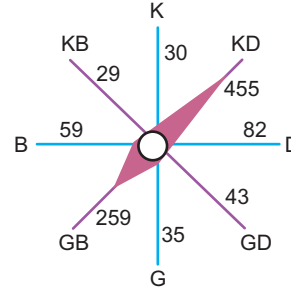
Buna göre aşağıda verilen kentlerden hangisinde dağların güney yamacının yıl boyu daha sıcak olduğu söylenemez?

- A) Antalya   B) Mersin
C) Rize   D) Kayseri
E) Isparta

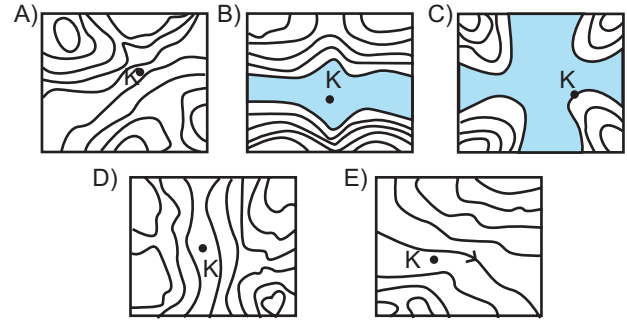
58. Aşağıdaki rüzgârlardan hangisinin etki alanı diğerlerine göre **daha dardır**?

- A) Alizeler
B) Yaz musonu
C) Tayfun
D) Fön
E) Batı

59. Aşağıda K merkezine ait rüzgâr frekans gülü verilmiştir.

Buna göre, bu merkezinin topoğrafya haritası aşağıdakilerden hangisi olabilir?

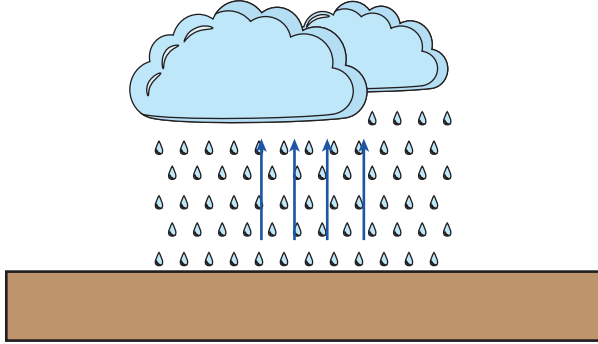

60. Aşağıdakilerden hangisi meltem rüzgârlarının özelliklerinden biri **değildir**?

- A) Gün içinde karanın ve denizin farklı ısınma hızları nedeniyle oluşurlar.
B) Meltem rüzgârları, genellikle geniş alanlarda ve uzun süreli eserler.
C) Meltem rüzgârları, Dünya'nın günlük hareketi sonucu oluşurlar.
D) Dağ ve vadi meltemleri, topografik farklılıklar nedeniyle oluşur.
E) Deniz meltemi gündüzleri, kara meltemi geceleri görülür.

61. Aşağıda bir bölgede görülen yağışların oluşum şekli verilmiştir.

Bu yağış türünün aşağıdaki ülkelerin hangisinde yıl boyunca yaşanma ihtimali daha fazladır?

- A) İsveç
B) Kanada
C) Arjantin
D) Suriye
E) Brezilya

62. Bir kentin yıllık sıcaklık ve yağış grafiği incelendiğinde;

- I. bulunduğu yarım küre,
II. yağış rejimi,
III. karın yerde kalma süresi,
IV. bulutlu gün sayısı

özelliklerinden hangileri tespit edilebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

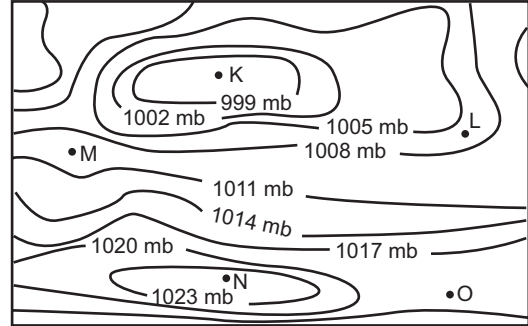
63. Nemliğin az olduğu bölgelerde günlük sıcaklık farkı fazladır.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralanmış yerlerin hangisinde günlük sıcaklık farkı daha fazladır?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

64. Aşağıda bir bölgede yılın herhangi bir gününde ölçülen basınç değerleriyle hazırlanmış izobar haritası verilmiştir

Buna göre, hangi noktada havanın kapalı olma ve yağışın oluşma ihtimali daha fazladır?

- A) K
B) L
C) M
D) N
E) O

Cevap Anahtarı

1.A	2.C	3.B	4.D	5.E	6.A	7.D	8.C	9.D	10.E	11.D
12.B	13.D	14.B	15.A	16.C	17.A	18.D	19.B	20.C	21.E	22.B
23.B	24.A	25.C	26.E	27.B	28.C	29.A	30.B	31.B	32.B	33.D
34.C	35.A	36.E	37.D	38.E	39.B	40.D	41.B	42.C	43.A	44.E
45.C	46.A	47.D	48.A	49.C	50.E	51.B	52.C	53.A	54.E	55.C
56.E	57.C	58.D	59.A	60.B	61.E	62.A	63.C	64.A		